

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 232g/2024

privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 394 alin. (1¹), 455
alin. (3) și 471 alin. (3) din Codul contravențional

(procedura de examinare a cauzelor contravenționale)

CHIȘINĂU
17 iulie 2025

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dnei Liuba ȘOVA, *președinte de ședință*,
dlui Nicolae ROȘCA,
dlui Serghei ȚURCAN,
dlui Vladimir ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Andrei Harbuz, *asistent judiciar*,

Având în vedere sesizarea înregistrată la 21 noiembrie 2024,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 17 iulie 2025, în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 394 alin. (1¹), 455 alin. (3) și 471 alin.(3) din Codul contravențional, ridicată de dna avocat Angela Procopciuc, în interesele dnei Valentina Nadulișneac, în dosarul nr. 4r-797/2024, pendinte la Curtea de Apel Nord.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională de către dnele Ala Rotaru, Ruslana Burdeniuc și de dl Dumitru Pușca, judecători de la Curtea de Apel Nord, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

ÎN FAPT

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Circumstanțele litigiului principal, așa cum au fost formulate de autoarea sesizării, pot fi rezumate după cum urmează.

4. Prin hotărârea Judecătorei Bălți, sediul central, din 5 august 2024, dna Valentina Nadulișneac a fost găsită vinovată de comiterea contravenției prevăzute de articolul 313¹ din Codul contravențional (*favoritismul*), fiindu-i aplicată sancțiunea contravențională sub formă de amendă în mărime de 72 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa funcția de primar al comunei Răcăria, raionul Râșcani, pe un termen de 6 luni.

5. La 24 august 2024, dna Valentina Nadulișneac a formulat un recurs împotriva hotărârii Judecătorei Bălți din 5 august 2024.

6. În procesul judecării recursului, dna avocat Angela Procopciuc a ridicat, în interesele dnei Valentina Nadulișneac, excepția de neconstituționalitate a articolelor 394 alin. (1¹), 455 alin. (3) și 471 alin. (3) din Codul contravențional.

7. Printr-o încheiere din 6 noiembrie 2024, completul de judecată a admis cererea de ridicare a excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 16
Egalitatea

„(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.”

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

”[...]

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

Articolul 26

Dreptul la apărare

„(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

[...]”

Articolul 116

Statutul judecătorilor

„(1) Judecătorii instanțelor judecătorești sînt independenți, imparțiali și inamovibili, potrivit legii.

[...]”

9. Prevederile relevante ale Codului contravențional, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 394

Instanța care înfăptuiește justiția în cauzele contravenționale

„[...]

(1¹) **În cazul în care autoritatea competentă nu are subdiviziuni teritoriale, prin derogare de la art. 393 alin. (2), cauza contravențională se judecă de către instanța de judecată de la locul unde își are sediul autoritatea al cărei reprezentant este agentul constator.**

[...].”

Articolul 455

Participarea la ședința de judecare a cauzei contravenționale

„[...]

(3) **Neprezentarea în ședință a făptuitorului sau a victimei, legal citate, fără motive întemeiate nu împiedică judecarea cauzei contravenționale.**

[...].”

Articolul 471

Procedura judecării recursului

„[...]”

(3) Dacă consideră cauza de un interes deosebit pentru jurisprudență, precum și la cererea motivată a părților, instanța de recurs poate dispune printr-o încheiere motivată fixarea ședinței de judecată, cu citarea părților pentru prezentare la proces.

[...]”

ÎN DREPT

A. Argumentele autoarei excepției de neconstituționalitate

10. Autoarea sesizării susține că prevederile articolelor 455 alin. (3) și 471 alin. (3) din Codul contravențional încalcă accesul liber la justiție și dreptul la apărare. Potrivit acesteia, textele contestate îi permit instanței de judecată să examineze cauzele contravenționale în lipsa persoanei acuzate de comiterea unei contravenții, fapt care îl privează pe făptuitor de posibilitatea de a se apăra în mod direct sau prin intermediul unui apărător. Totodată, autoarea sesizării afirmă că aceste norme contravin prevederilor articolului 321 din Codul de procedură penală.

11. Referitor la articolul 394 alin. (1¹) din Codul contravențional, autoarea sesizării consideră că această normă este neclară, imprevizibilă și lasă loc de interpretare în ceea ce privește determinarea instanței competente să examineze cauza contravențională. Această lipsă de claritate, corelată cu necesitatea deplasării în teritoriu pentru a avea acces la instanța competentă, afectează dreptul la un proces echitabil, principiul contradictorialității și accesul la un tribunal.

12. În opinia autoarei sesizării, prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 4, 7, 16, 20, 21, 22, 23, 26 alin. (1) și (2), 54 și 116 alin. (1) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

13. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

14. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a unor prevederi din Codul contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

15. Curtea observă că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către avocatul unei părți în proces. Astfel, sesizarea este formulată de subiectul căruia i s-a acordat acest drept, pe baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

16. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie articolele 394 alin. (1¹), 455 alin. (3) și 471 alin. (3) din Codul contravențional.

17. Curtea observă că prevederile articolului 394 alin. (1¹) din Codul contravențional au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate, însă din perspectiva altor critici de neconstituționalitate (a se vedea DCC nr. 6 din 18 ianuarie 2022). De principiu, această situație nu reprezintă un impediment pentru un nou control de constituționalitate al prevederilor contestate, din perspectiva altor critici (a se vedea DCC nr. 85 din 25 iulie 2024, § 15).

18. Curtea observă că prevederile articolelor 455 alin. (3) și 471 alin. (3) din Codul contravențional nu au fost obiecte ale controlului de constituționalitate.

19. Curtea notează că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată într-o cauză în care se examinează recursul împotriva unei hotărâri a primei instanțe în care s-a aplicat o sancțiune contravențională. Astfel, Curtea de Apel Nord ar putea ține cont de prevederile contestate la examinarea recursului în cauza în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

20. Curtea reține că o altă condiție obligatorie pentru ca excepția de neconstituționalitate să poată fi examinată în fond este incidența unui drept fundamental. Astfel, Curtea va analiza, prin prisma argumentelor autoarei sesizării, dacă prevederile contestate reprezintă o ingerință într-un drept fundamental (a se vedea DCC nr. 87 din 25 iulie 2024, § 15).

21. Autoarea excepției a susținut că prevederile contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3) (*preeminența dreptului*), 4 (*drepturile și libertățile omului*), 7 (*Constituția, Legea Supremă*), 16 (*egalitatea*), 20 (*accesul liber la justiție*), 21 (*prezumția nevinovăției*), 22 (*neretroactivitatea legii*), 23 (*dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle*), 26 (*dreptul la apărare*), 54 (*restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți*) și 116 alin. (1) (*statutul judecătorilor*) din Constituție.

22. În jurisprudența sa, Curtea a subliniat că articolele 1, 4, 7, 16, 23, 54 din Constituție nu au o aplicabilitate de sine stătătoare. Pentru a fi aplicabile, autorul sesizării trebuie să demonstreze, în mod argumentat, existența unei ingerințe în drepturile garantate de Constituție (a se vedea DCC nr. 73 din 20 iunie 2024, § 23).

23. Referitor la articolele 21, 22 și 116 din Constituție, Curtea observă că autoarea sesizării nu a argumentat în ce mod normele contestate contravin Constituției. Simpla trimitere la prevederile constituționale nu poate fi considerată o critică de neconstituționalitate. Dacă ar proceda la examinarea fondului sesizărilor formulate de o asemenea manieră, Curtea Constituțională i-ar înlocui pe autori la formularea argumentelor de neconstituționalitate și ar efectua un control din oficiu (a se vedea DCC nr. 71 din 18 iunie 2024, § 19).

24. Cu referire la articolul 20 din Constituție, Curtea reține că autoarea sesizării susține că prevederile articolului 394 alin. (1¹) din Codul contravențional sunt neclare și lipsite de previzibilitate. Această ambiguitate ar afecta accesul liber la justiție și ar constitui o încălcare a dreptului la un proces echitabil.

25. Curtea reiterează că accesul liber la justiție nu are un caracter absolut, ci unul care poate implica limitări, inclusiv de ordin procedural (a se vedea HCC nr. 23 din 5 august 2021, § 56). Sub aspect constituțional, este esențial ca legea să conțină garanții procesuale suficiente care să-i ofere persoanei posibilitatea rezonabilă și efectivă de a-și apăra cauza în scopul contestării măsurilor care interferează cu drepturile sale. Astfel, reglementarea de către legislator, în limitele competenței acordate de Constituție, a condițiilor de exercitare a acestui drept nu constituie o suprimare sau diminuare a dreptului de liber acces la justiție, atât timp cât nu se aduce atingere substanței acestuia și există garanții procedurale efective (a se vedea DCC nr. 151 din 19 octombrie 2021, § 22).

26. Curtea observă că, potrivit dispozițiilor articolului 393 alin. (2) din Codul contravențional, cauzele contravenționale se soluționează de către autoritatea competentă în a cărei rază teritorială a fost săvârșită contravenția. În cazul contravenției continue sau prelungite, cauza se soluționează de către

autoritatea în a cărei rază teritorială s-a consumat ori a fost curmată contravenția. Conform articolului 394 alin. (1¹) din Codul contravențional, dacă autoritatea competentă nu are subdiviziuni teritoriale, prin derogare de la articolul 393 alin. (2), cauza contravențională se judecă de către instanța de judecată de la locul în care își are sediul autoritatea al cărei reprezentant este agentul constatator.

27. Curtea notează că, potrivit articolului 115 alin. (4) din Constituție, reglementarea competenței instanțelor de judecată și a procedurii de judecată constituie atribuția legislatorului, acesta fiind suveran să prevadă prin legi organice competența instanței de judecată în examinarea cauzelor contravenționale, drepturile părților în cadrul procesului contravențional și modul în care aceste drepturi trebuie exercitate. Îi revine legislatorului să stabilească competența instanțelor judecătorești de a soluționa cauze contravenționale, atribuție care rezultă din dispozițiile articolelor 72 alin. (3) lit. e) și 115 alin. (4) din Constituție (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 6 din 18 ianuarie 2022, § 24).

28. Curtea mai observă că în prezenta cauză nu este afectat dreptul de acces la un tribunal, prin necesitatea deplasării în teritoriu. Autoarea sesizării și persoanele din categoria sa ar putea apela, în asemenea situații, la un apărător care activează în circumscripția instanței de judecată relevante (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr. 6 din 18 ianuarie 2022, § 25).

29. Referitor la articolele 455 alin. (3) și 471 alin. (3) din Codul contravențional, autoarea excepției nu a prezentat critici de neconstituționalitate și nu a argumentat caracterul contradictoriu al acestor dispoziții legale cu articolul 20 din Constituție.

30. În acest context, Curtea subliniază că simpla enumerare a unor articole din Constituție, precum și preluarea unor considerente din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului sau a Curții Constituționale, în lipsa unei argumentări proprii, nu reprezintă veritabile critici de neconstituționalitate (DCC nr. 173 din 11 noiembrie 2021, § 20). Prin urmare, acest capăt al sesizării este inadmisibil.

31. Cu referire la incidența articolului 26 din Constituție, autoarea sesizării susține că articolele 455 alin. (3) și 471 alin. (3) din Codul contravențional restrâng exercițiul dreptului la apărare, deoarece le permit instanțelor de judecată să examineze cauzele contravenționale atât în primă instanță, cât și în recurs, în lipsa făptuitorului.

32. Curtea Europeană a reținut în mod constant că în cazul în care instanța ierarhic superioară este competentă să examineze atât chestiuni de drept, cât și chestiuni factuale, articolul 6 din Convenție nu impune întotdeauna dreptul la o ședință publică, cu atât mai puțin dreptul de a se prezenta personal, indiferent de natura problemelor care urmează să fie decise. Condiția publicității este cu siguranță unul dintre mijloacele prin care se menține încrederea în instanțe. Cu toate acestea, există și alte considerente, inclusiv dreptul la judecarea cauzei într-un termen rezonabil și necesitatea aferentă de a gestiona rapid volumul cauzelor aflate pe rolul instanțelor, care trebuie luate în considerare pentru a stabili necesitatea unei audieri publice în etapele ulterioare ale procedurii de după judecata din prima instanță (a se vedea *Mchedlishvili v. Georgia*, 25 februarie 2021, § 32; *Deliktaş v. Turcia*, 12 decembrie 2023, § 43). De asemenea, trebuie avute în vedere caracteristicile precise ale procedurii în cauză, natura problemelor care urmează să fie decise de instanță și importanța acestora pentru recurent (a se vedea *X v. Țările de Jos*, 27 iulie 2021, § 44). O ședință publică poate să nu fie necesară, de

exemplu, atunci când cauza ridică probleme de fapt sau de drept care pot fi soluționate în modul corespunzător pe baza dosarului cauzei și a observațiilor scrise ale părților (a se vedea *Mtchedlishvili v. Georgia*, 25 februarie 2021, § 37).

33. Codul contravențional stabilește regula generală potrivit căreia cauzele contravenționale se judecă de instanța de judecată în ședință publică, oral, nemijlocit și în contradictoriu (articolul 452 alin. (1)). Ședința de judecare a cauzei contravenționale are loc cu citarea părților, în modul prevăzut de Cod (articolul 455 alin. (1)). Rațiunea acestei din urmă obligații constă în necesitatea de a asigura o bună administrare a justiției, garantându-se, în acest sens, dreptul contravenientului de a se apăra împotriva acuzației formulate. Totodată, articolul 455 alin. (3) din Codul contravențional prevede că neprezentarea în ședință a făptuitorului sau a victimei, legal citate, fără motive întemeiate nu împiedică judecarea cauzei contravenționale.

34. Curtea reține că nu se poate susține existența unei probleme de constituționalitate în ceea ce privește dreptul la apărare, garantat de articolul 26 din Constituție, pentru că dispozițiile alin. (1) al articolului 455 din Codul contravențional instituie obligația instanței de judecată de a aduce la cunoștința părților implicate în proces data, ora și locul desfășurării ședinței de judecată, asigurându-se astfel premisele necesare exercitării efective a dreptului la apărare. Prin urmare, acest capăt al sesizării este inadmisibil.

35. Deși articolul 471 alin. (1) din Codul contravențional stabilește regula generală că recursul formulat împotriva hotărârilor judecătorești se judecă fără prezența părților, alineatul (2) din același articol prevede că instanța de recurs fixează data examinării și comunică părților la proces despre aceasta și despre posibilitatea de a formula referință, iar alineatul (3) din același articol prevede, *inter alia*, posibilitatea desfășurării ședinței cu participarea părților în instanța de recurs în cazurile în care instanța consideră că o cauză are un interes deosebit pentru jurisprudență sau la cererea motivată a părților.

36. Prin urmare, Curtea nu vede în ce măsură articolul 471 alin. (3) din Codul contravențional reprezintă o problemă de constituționalitate din perspectiva dreptului la apărare, de vreme ce alineatul (2) al acestui articol îi acordă părții interesate dreptul de a formula o referință, iar alineatul (3) îi oferă instanței de recurs competența de a dispune, prin încheiere motivată, desfășurarea ședinței cu participarea părților, dacă consideră cauza de un interes deosebit pentru jurisprudență, precum și la cererea motivată a părților.

37. Așadar, având în vedere particularitățile judecării recursului formulat împotriva hotărârilor judecătorești, Curtea notează că legislatorul a instituit garanții pentru judecarea recursurilor în termene rezonabile, în cauzele în care circumstanțele și problemele ridicate în fața instanței de recurs nu reclamă necesitatea de a desfășura ședințe cu participarea părților.

38. Referitor la criticile autoarei sesizării că normele contestate contravin prevederilor articolului 321 din Codul de procedură penală, Curtea reiterează că o pretinsă incompatibilitate sau neconcordanță între două sau mai multe norme infraconstituționale cuprinse în acte normative distincte sau în același act normativ nu constituie o problemă de constituționalitate, ci una de interpretare și aplicare a legii. În acest sens, Curtea reiterează că interpretarea și aplicarea dispozițiilor legale la situații concrete depășește sfera de control constituțional și reprezintă o competență a instanțelor judecătorești (a se vedea, *mutatis mutandis*, DCC nr.126 din 5 august 2021, § 38).

39. Pentru că nu s-a demonstrat incidența unui drept fundamental prevăzut de Constituție, Curtea notează că nici articolele 1, 4, 7, 16, 23, 54 din Constituție nu sunt incidente.

40. Prin urmare, pe baza celor menționate supra, Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, pe baza articolelor 135 alin. (1) literele a) și g), 140 alin. (2) din Constituție, 27 alineatele (2), (3) lit. d) și (4) lit. d), 37, 40 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a articolelor 394 alin. (1¹), 455 alin. (3) și 471 alin.(3) din Codul contravențional, ridicată de dna avocat Angela Procopciuc, în interesele dnei Valentina Nadulișneac, în dosarul nr. 4r-797/2024, pendinte la Curtea de Apel Nord.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte de ședință

Liuba ȘOVA

*Chișinău, 17 iulie 2025
DCC nr. 86
Dosarul nr. 232g/2024*